

Työllisyystiistai

Ohjelma

10:00 **Työllisyyden edistämisen ministerityöryhmä (alatyöryhmä 4) - Osaaminen ja työmarkkinoiden kohtaanto**

Työmarkkinaneuvos Teija Felt, Työ- ja elinkeinoministeriö

10:30 **Työpajatoiminta Suomessa**

Toiminnanjohtaja Herttaliisa Tuure, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry

11:00 **Hallituksen esitys kuntouttavaa työtoimintaa koskevan lain muuttamisesta**

Neuvotteleva virkamies Susanna Rahkonen ja erityisasiantuntija Ritva Liukonen, Sosiaali- ja terveysministeriö

11:30 **VIP-vieraana kuntaministeri Sirpa Paatero**

- haastattelemassa Erja Lindberg ja Reijo Vuorento

12:00 **Lähetys päättyy**

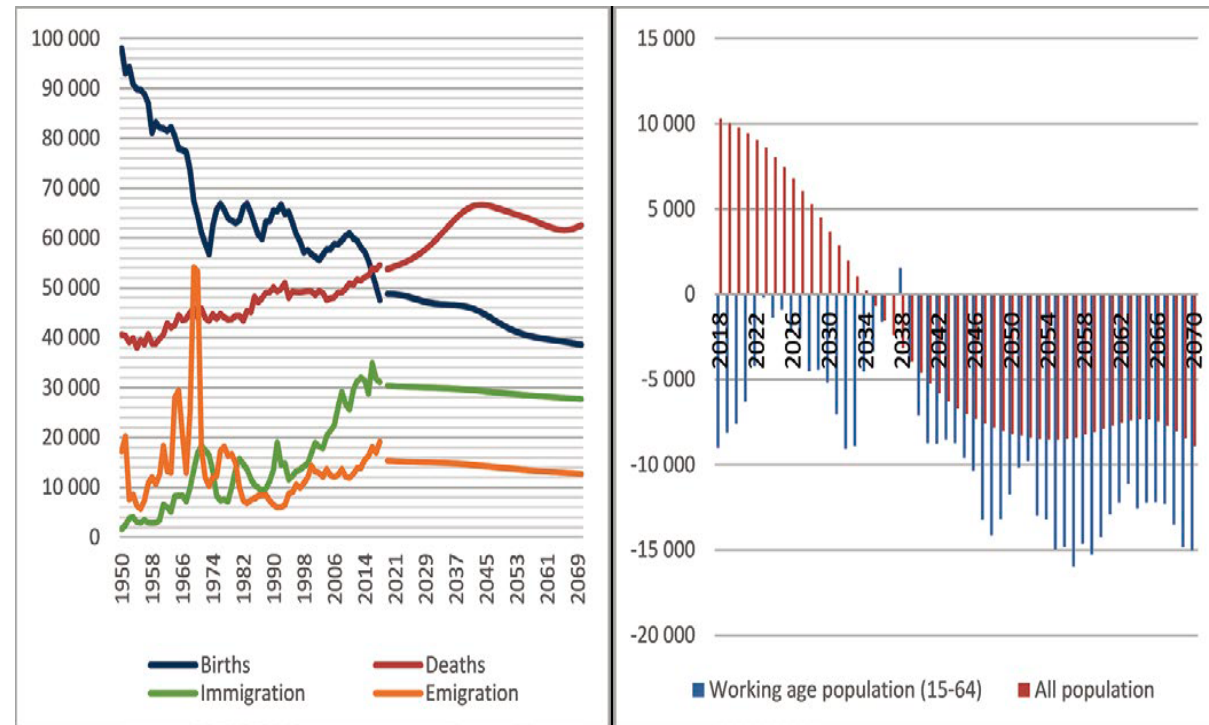

Osaaminen ja työmarkkinoiden kohtaanto

Teija Felt

Väestömuutokset pitkällä aikavälillä

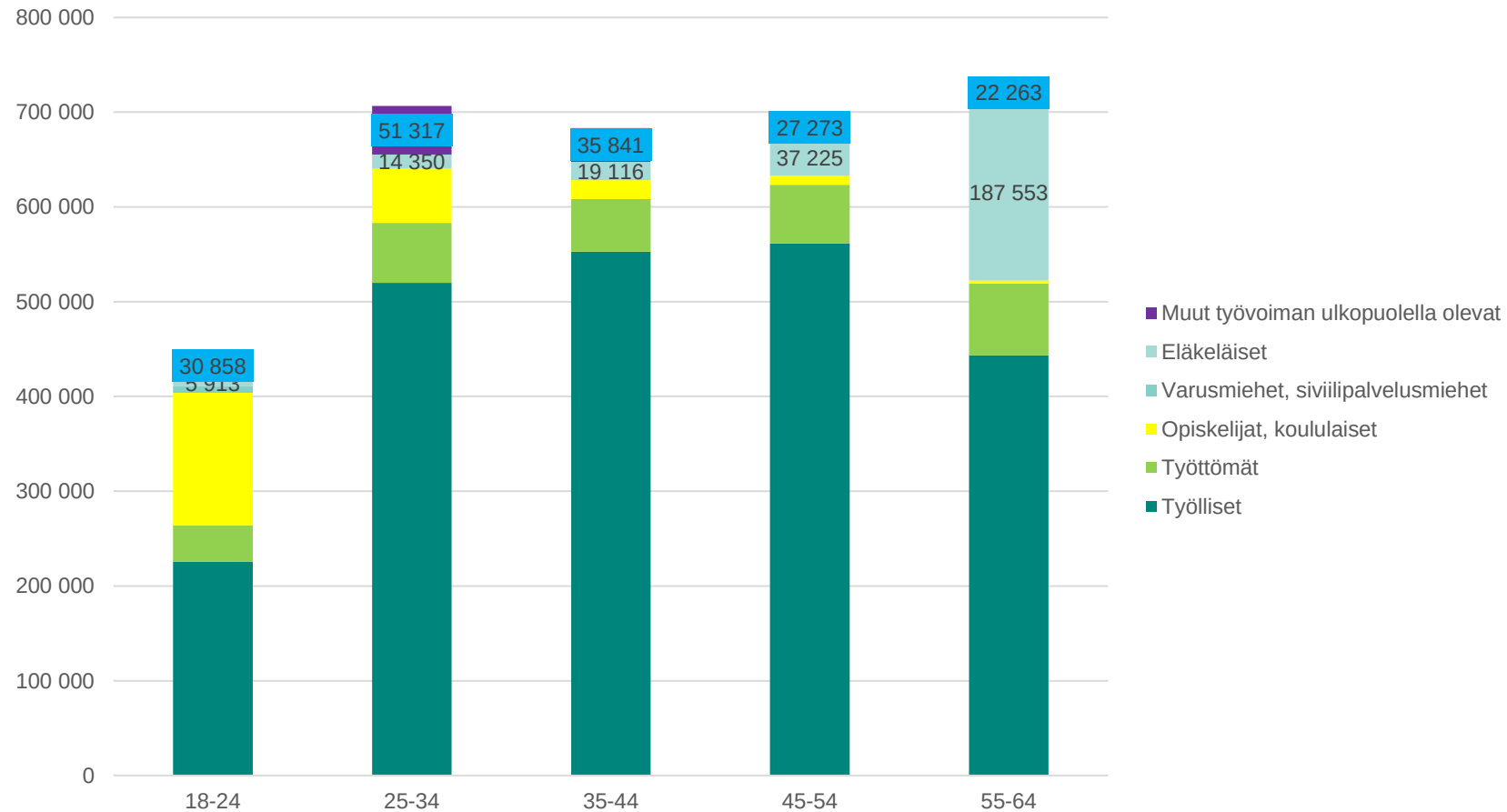
- TEM julkaisu
2019:59 Effects of
population changes
in the labour market

Maahanmuutto
+15.000/vuosi

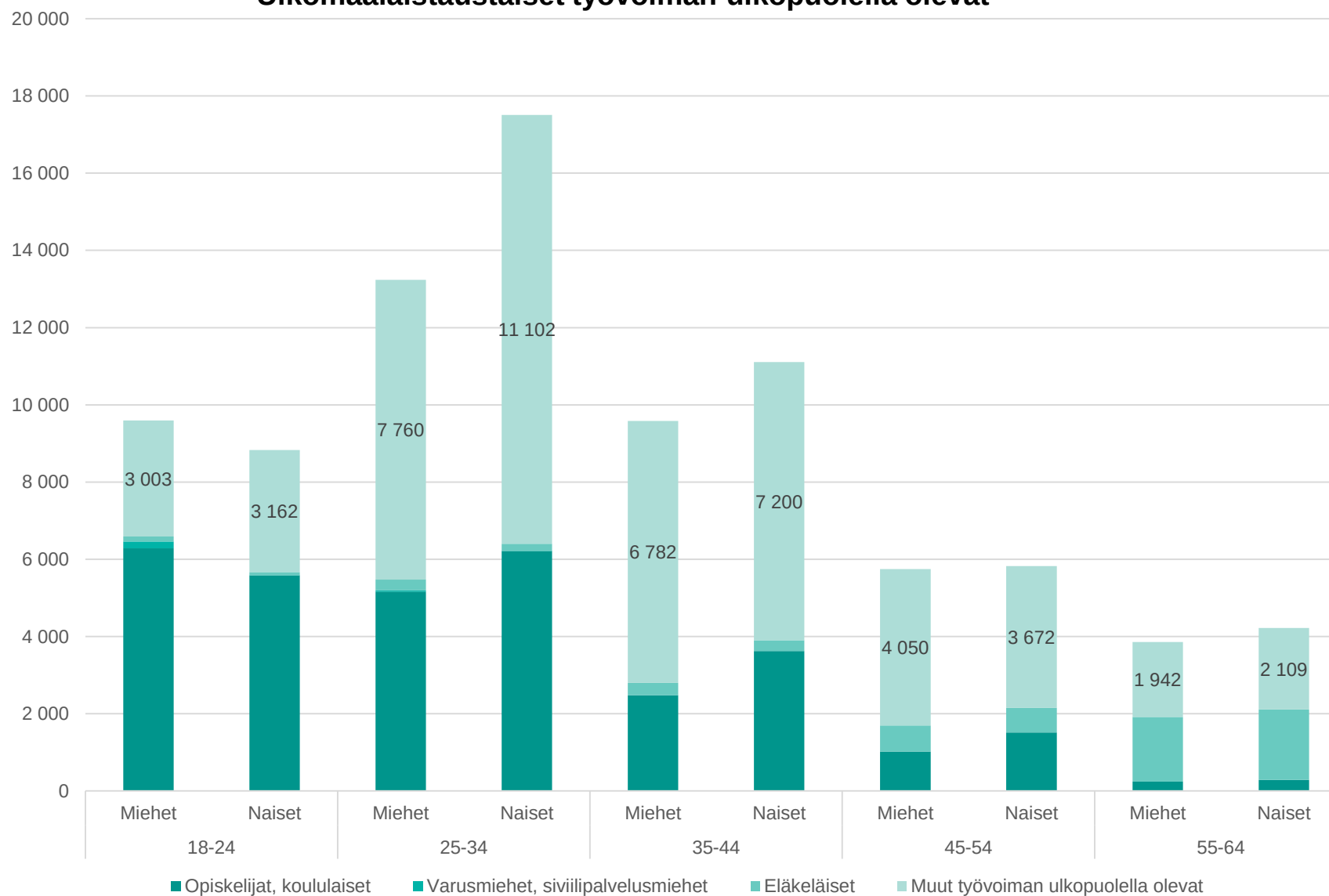
2035 koko väestön kehitys miinuksella,
pula työikäisestä väestöstä suuri

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 2017

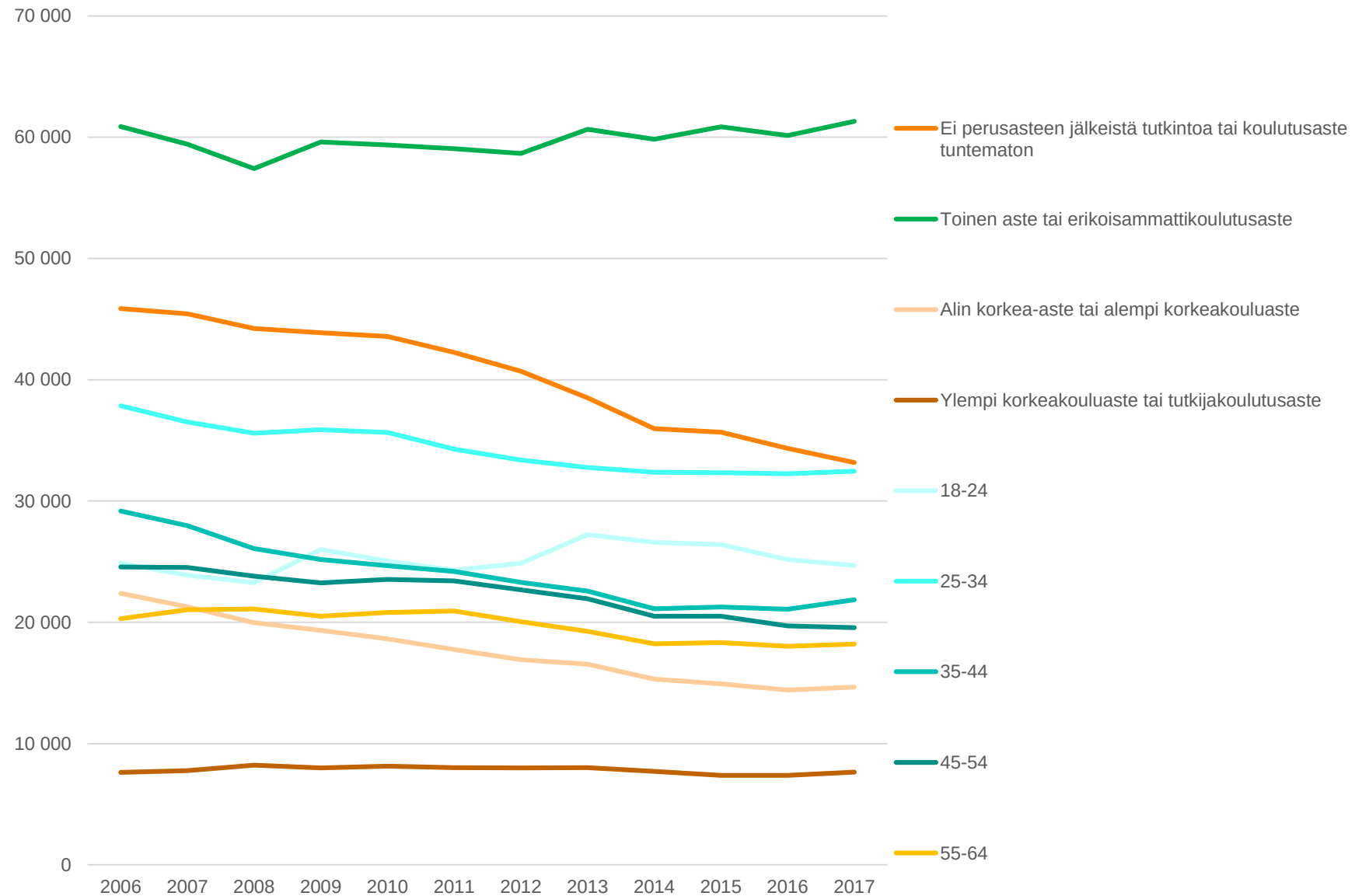

Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi

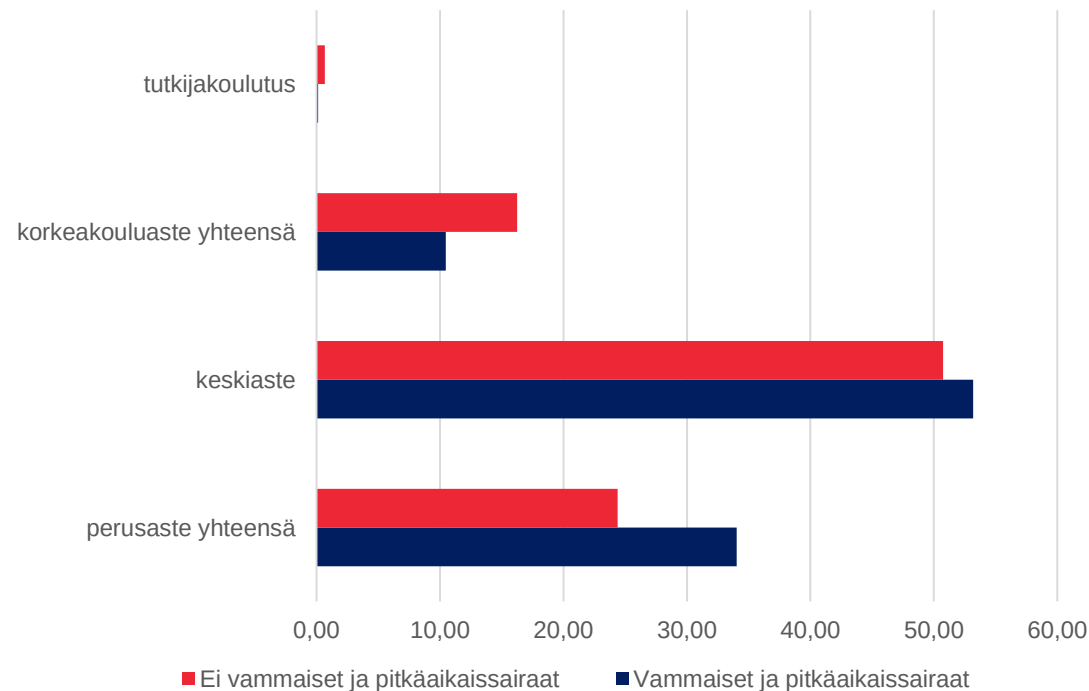
Ulkomaalaistaustaiset työvoiman ulkopuolella olevat

Suomalaistaustaiset työvoiman ulkopuolella olevat (pl. opiskelijat, eläkeläiset, varusmiehet)
ikäryhmän ja koulutustaustan mukaan

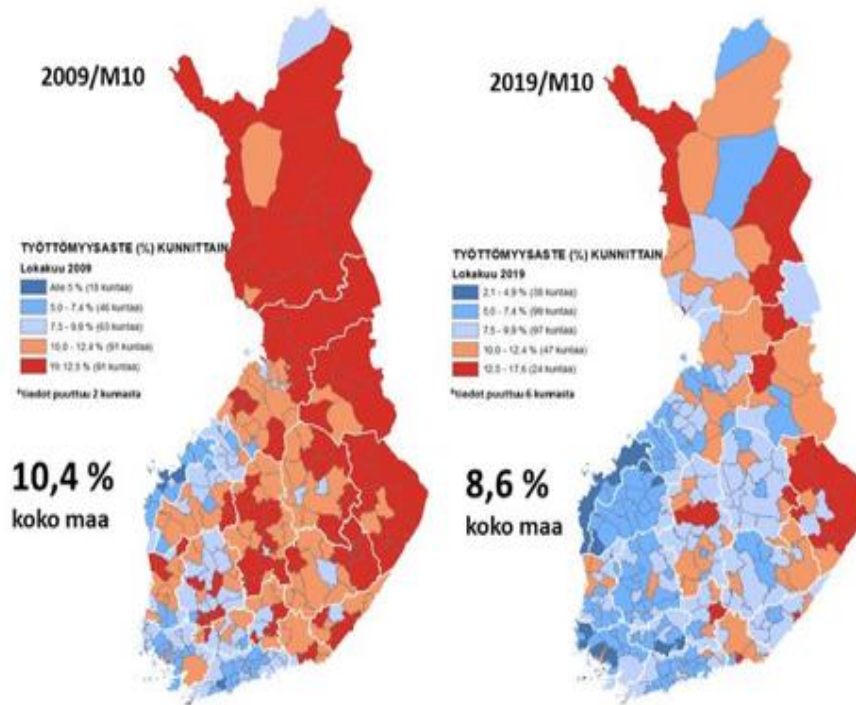
Osatyökykyisten ja ei-osatyökykyisten koulutustaustajakaumat. Tilanne lokakuun viimeisenä päivänä 2019.

Tammi-lokakuussa TE-toimistoissa työttöminä työnhakijoina on ollut keskimäärin 29 241 osatyökykyistä henkilöä. lokakuun viimeinen päivä oli osatyökykyisiä työttömiä 27784 ja ei-osatyökykyisiä 186101

Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi

Työttömyysaste (%) kunnittain lokakuussa 2009 ja 2019

279

työttömyys alentui yhdeksässä kymmenestä kunnasta vuosien 2009-2019 välisenä aikana (I)

33

työttömyys alentui yli 5 %-yksikköä 33 kunnassa vuosien 2009-2019 välisenä aikana

TOP 10

työttömyys aleni suhteellisesti eniten: Kaskinen, Salla, Kuhmo, Enontekiö, Juupajoki, Hämeenkyrö, Sodankylä, Alavieska, Hyrynsalmi ja Kurikka

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto; Kartta ja luokittelut: Timo Aro 2019. www.tem.fi

Kohtaannosta

- **Väestökehitys on haaste osaavan työvoiman saatavuudelle**
- **Rakennetyöttömyys kasvanut erityisesti toisen asteen koulutetuilla, mutta myös korkea-asteen koulutetuilla**
- **Mistä lisää työvoimaa? Työvoiman ulkopuolella olevat, osatyökykyiset, työ- ja opiskeluperustainen maahanmuutto, työurien pidentyminen-ikääntyneet, jatko- ja uudelleen koulutus**
- **Alueiden erilaisuus: osaamistarpeet hyvin vaihtelevia, myös alueiden sisällä suuria eroja.**
 - Kokonaistarpeen pitkän aikavälin analyysistä ei voi vetää johtopäätöksiä paikallisiin kohtaantokysymyksiin
 - Tarpeet usein täsmäosaamista edellyttäviä, eivät aina noudattele esim. koulutusaloja
 - Ammatillinen liikkuvuus edellyttää osaamisen kehittämistä
- **Työvoiman tarjonnan osaamisrakenne vaihtelee voimakkaasti alueellisesti**
- **Kohtaanto on sekä valtakunnallinen että alueellinen ilmiö ja sillä on alueelliset ominaispiirteet**
- **Ratkaisut usein alueellisia ja riippuvaisia alueellisista elinkeinorakenteista**

Osaaminen ja työmarkkinoiden kohtaanto –alatyöryhmän tehtävät

- **Tehdä tilannekatsaus työmarkkinoiden osaamistarpeista ja valmistella ehdotukset osaavan työvoiman saatavuudeksi.**
- **Huomioitava erityisesti**
 - Työelämälähtöisen työvoimakoulutuksen kehittäminen
 - Jatkuvan oppimisen mallin kehittäminen
 - Työvoiman ammatillisen ja alueellisen kohtaannon parantaminen.
 - Työttömien omaehtoisen opiskelun edistäminen
 - Muutosturvan kehittäminen
- **Jatkuvan oppimisen edistämiseksi**
 - Hyödynnetään digitaalisia välineitä, jotta
 - saadaan kehitettyä ja lisättyä koulutustarjontaa
 - parannettua kohtaantoa
 - kehitettyä rahoitusmekanismeja
 - Tehdään tarpeelliset elinikäistä oppimista koskevan lainsäädännön muutokset
- **Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu**
 - Elinikäisen ohjauksen saatavuuden parantaminen
 - Nuorisotakuun kehittäminen
 - Työn- ja työhyvinvoinnin kehittäminen

Kolme keskeistä fokusta

1. Ennakointi

Osaamiseen liittyvä ennakointitieto on pirstaleista ja systemaattinen valtakunnallinen toimintamalli ennakointiin ja työnantajien osaamistarpeiden säännölliseen keräämiseen puuttuu. Ennakointiryhmässä on valmisteltu esityksiä, joiden kustannusvaikutuksia tarkennetaan.

2. Koulutusten suuntaaminen

TEM:n ja OKM:n rahoitusta suunnataan nykyistä paremmin ja nopeammin ennakointitiedon pohjalta työllisyyttä parantavan koulutustarjonnan varmistamiseksi.

3. Osaamisen tunnistaminen ja yksilölliset palvelut

Henkilöasiakkaiden osaamista ja osaamistarpeita sekä muita työllistymisen esteitä tulisi tunnistaa aiemmin ja paremmin sekä kehittää toimia koulutukseen, työhön ja palveluihin ohjaamiseksi ja niihin kiinnittymiseksi. Ohjaus- ja neuvontapalvelujen saatavuuden turvaaminen.

Käynnissä olevat selvitykset

1.	Selvitys työllisyyden parantamiseksi tehtyjen lyhytkestoisten koulutusten vaikuttavuudesta	TEM julkaissut tarjouspyynnön selvityksen toteuttamisesta. Selvityksen loppuraportti valmistuu 31.3.2020.
2.	Osaamisen tunnistaminen	Selvityksen tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytännöistä Suomessa ja valituissa verrokkimaissa. 4/2020
3.	Ohjaamojen vaikuttavuus	Selvityksessä arvioidaan ohjaamotoiminnan vaikuttavuutta. 1/2020
4.	Ammatillinen liikkuvuus	Toteutetaan osana valtioneuvoston vuoden 2018 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa. Lopullinen tutkimusraportti on valmis vuoden 2019 lopulla. Hankkeen toteuttavat Tampereen yliopisto ja Pellervon taloustutkimus PTT.
5.	Elinikäisen ohjauksen tila-arvio ja kehittämistutkimus	Valmista 12/2019
6.	Opiskelijan siirtymät ja opintopolun sujuvuus koulutuksen nivelvaiheissa	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on arvioinut opiskelijoiden siirtymiä ja opintopolun sujuvuutta perusopetuksen jälkeisessä nivelvaiheessa. Arviointi julkaistaan 31.1.2020.
7.	Alueellinen liikkuvuus	Toteutetaan osana valtioneuvoston vuoden 2018 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa. Lopullinen tutkimusraportti on valmis vuoden 2020 alussa. Hankkeen toteuttavat Pellervon taloustutkimus PTT, Luonnonvarakeskus ja Oulun yliopisto.
8.	Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella	Vaikuttavuusarvio. 6/2020

Meneillään olevat hankkeet/toimet

- Jatkuvan oppimisen uudistus –hankekokonaisuus
- **Erityisavustus jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämiseen 20M€/OKM**
- **Luodaan ELY-keskuksiin koordinaattoriverkosto – alueverkostot, ennakointi, yritysten tarpeet, kuntien ja oppilaitosten yhteistyö**
- Yhteishankintakoulutusten lisääminen ja kehittäminen 4+5+5 M€
- Työpaikkaohjaajien kouluttaminen
- Oppisopimuskoulutuksen käytön lisääminen ja monipuolistaminen
- Työn- ja työhyvinvoinnin pitkäjänteinen kehittämisohjelma
- Työvoimakoulutuksen arvioiva/kehittävä tutkimus: vos- ja hankintaperusteinen työvoimakoulutus> asiakasohjauksen toimivuus, prossien kehittäminen jne.
- Osaamiskartoitukset...menetelmä käyttöön TE-hallinnossa
- Kuntakokeilut alkamassa

Meneillään olevat...

- Nuorisotakuu –työryhmä
- PORE; TE-hallinnon valtakunnalliset rekrytoinnit ja ennakoiva toiminta
- Työllistä taidolla; neuvonta ja ohjaus> yrittäjästä työnantajaksi, rekrytointiosaamisen ym. Kehittäminen, kasvun tukeminen
- Tutkinnon osien ja tutkinnon osaa pienempien osakokonaisuuksien tarjonnan lisääminen>OKM:n pilottien tulokset 2/2020

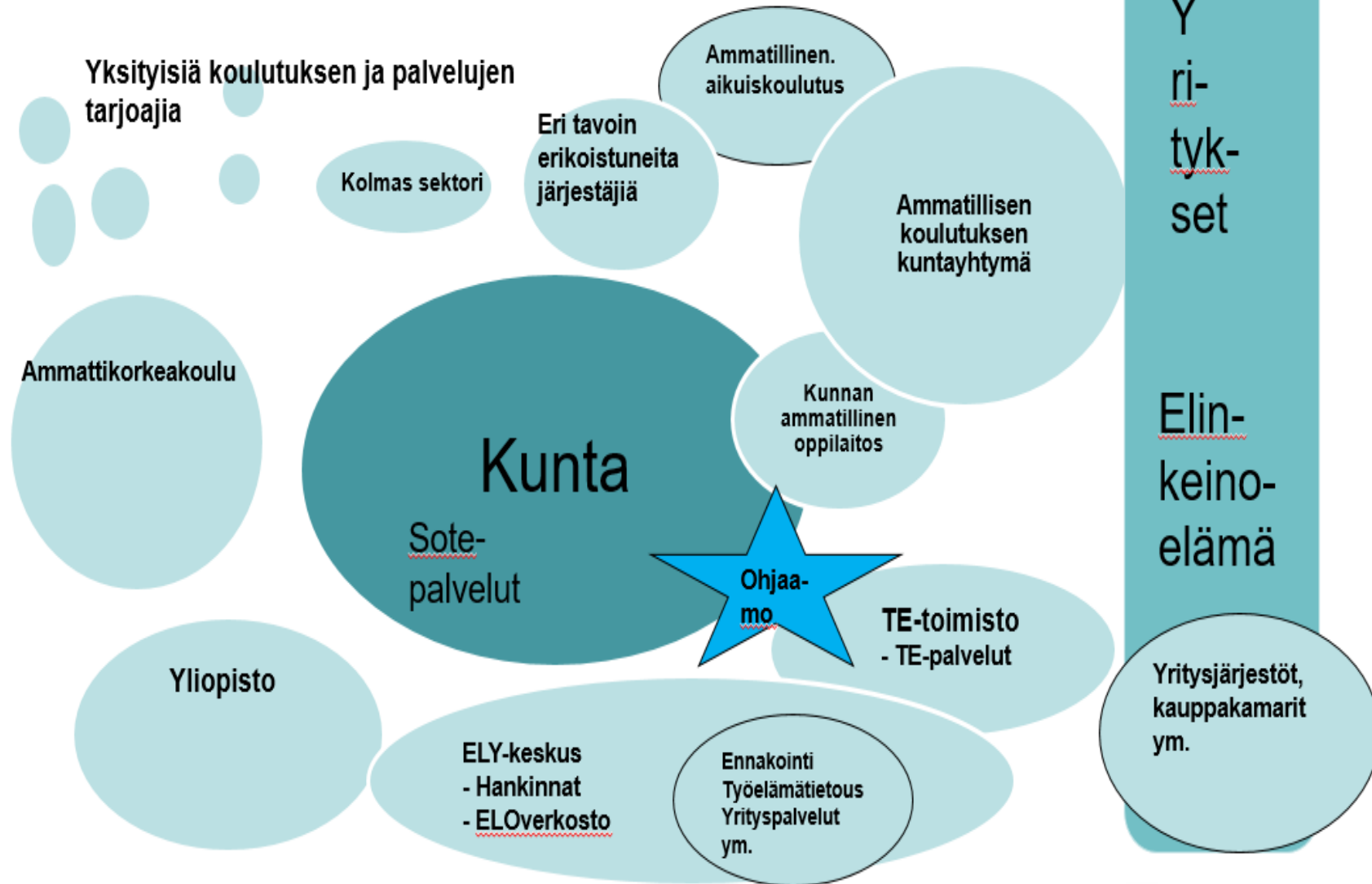
Uusia toimenpiteitä...

- Ennakointijärjestelmäkokonaisuuteen liittyen
- Henkilökohtainen tuki ja ohjaus, räätälöidyt uravalmennukset
- Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus
- Perhevapailta töihin, erityisesti maahanmuuttajavanhemmat
- Ennakoiva muutosturva

Muita

- Palkkatukiesitykset, yksilöllisen työnhaun tuen malli
- Osatyökykyisiin liittyvät esitykset
- Maahanmuuttajiin, ulkomaiseen työvoimaan liittyvät hankkeet
- Palvelurakenteen uudistaminen-kuntakokeilu
- TE-hallinnon työnantajapalvelujen kehittäminen
- Lainsäädännön kehittäminen ei valmista vielä (paikallinen sopiminen, yt-lainsäädäntö, työsopimuslainsäädäntö, työaikalaki ym.)

Osaaminen-kohtaanto-verkostoyhteistyö

Kuntakokeilu ja OKM:n haussa oleva valtionavustus-verkostoyhteistyö

- Alueellisten verkostojen yhteistyö uudelle tasolle
- Koulutusten suuntaaminen työelämän tarpeisiin ja pula-aloille
- Luodaan monialaisia palveluja ja palvelukokonaisuuksia
- Oppilaitosten välinen yhteistyö tärkeää, ei päällekkäisyyksiä koulutustarjonnassa, ei kilpailua vaan työnjako
- Haaste: miten saadaan koululuksia alueille, joissa sitä ei ole tarjolla työelämäyhteistyö-ennakointi-TE-hallinto/ELYt
- Asiakasohjaus olennaisin saada kuntoon & asiakkaiden tuki ja motivointi
- Työperäisen maahanmuuton tehostaminen
- Tarvitaan koordinointia valtakunnallisella, alueellisella ja kuntien tasolla

Työpajatoiminta Suomessa

Herttaliisa Tuure
Valtakunnallinen työpajayhdistys ry

**Valtakunnallinen
työpajayhdistys ry**

**Työpajatoiminta
Suomessa**

**Työpajatoiminnan
vaikuttavuus**

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY) on työpaja-ammattilaisten perustama järjestö, joka

- ehkäisee syrjäytymistä edistämällä työpajatoiminnan, etsivän nuorisotyön ja sosiaalisen työllistämisen kehitystä Suomessa.
- vahvistaa toiminnallaan työpajojen ja etsivän nuorisotyön toimintaedellytyksiä ja niissä työskentelevien ammattilaisten osaamista.

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry

- 273 jäsenorganisaatiota
- Valtakunnallinen nuorisoalan osaamiskeskus 2018-2019
- Haetaan kohdennetun nuorisotyön valtakunnallista nuorisoalan osaamiskeskusta 2020-2023
- Henkilökuntaa toimistolla 11

Nuorisolaki (1285/2016) 4 luku

Nuorten työpajatoiminta, 13 §

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä: valmennuksen avulla

- parantaa valmiuksia päästä
 - koulutukseen tai suorittaa koulutus loppuun
 - työmarkkinoille
 - muuhun nuoren tarvitsemaan palveluun

Työpajatoiminnan tarkoituksena:

- parantaa elämänhallintaitoja
- edistää nuoren kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskuntaan

Työpajatoiminta

- Työpajoilla oli 2018 yhteensä 27 300 valmentautujaa, joista 14 600 oli alle 29-vuotiaita nuoria.
 - (Luvusta puuttuu organisaatioita, jotka eivät saa AVI:lta avustusta nuorten työpajatoimintaan.)
- Työpajatoiminta kattaa 95 % kunnista. Sitä toteuttaa valtakunnallisesti n. 300 organisaatiota, joista valtakunnallista (AVI) avustusta nuorten työpajatoimintaan vuonna 2019 sai 226 organisaatiota.
- Valmentautujat ovat työpajoilla monilla sopimuksilla ja eri toimenpiteissä
 - Yleisimmät toimenpiteet: kuntouttava työtoiminta (42 %), työkokeilu (17 %), palkkatuki (18 %) ja sosiaalinen kuntoutus (5 %)
- Työpajojen ylläpitäjistä on kunnallisia 67 %, yhdistyksiä 21 %, säätiöitä 9 % ja muita 3 %
- Työpajatoiminnan rahoitus on monikanavaista ja rahoituksen rakenne vaihtelee suuresti organisaatioiden välillä. Rahoitus 2018 oli yhteensä n. 106 milj. euroa.
 - Hallinnoijan oma rahoitus 51 %
 - Valmennuspalveluiden, palvelutuotannon ja tuotteiden myynti 16 %
 - AVI:n avustus nuorten työpajatoimintaan 13 %
- Ohtonen (2016): Työpajatoiminnan kustannukset (146 M€) tulevat katetuiksi 110 nuoren tulokseksella ohjauksella, kun työttömyyden sijaan nuori kouluttautuu ja työllistyy

TYÖPAJAT SUOMESSA

TYÖPAJATOIMINTAA ON SAATAVILLA

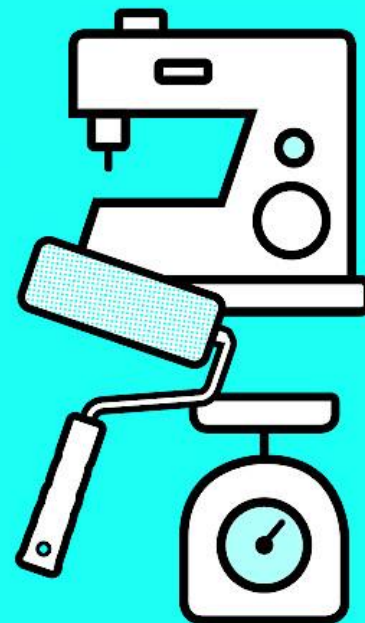
TYÖPAJA =

*valmennusyhteisö,
jonka tavoitteena on
vahvistaa hyvinvointia,
tunnistaa osaamista
ja valmentaa
kohti koulutusta
ja työtä.*

TYÖPAJOJEN VALMENNUSYKSIKÖT TOP 5

1. Puu ja rakennus
2. Tekstiili ja ompelu
3. Starttivalmennus
4. Kiinteistönhuolto ja kunnossapito
5. Kahvila, ravintola ja catering

**Valmentautajat
antavat
työpajatoiminnalle
arvion:**

4,3
asteikolla 1–5

TYÖPAJATOIMINTAAN OSALLISTUVAT VALMENTAUTUJAT

Työpajatoimintaan osallistuu vuosittain yli **27 000** valmentautujaa

VALMENTAUTUJIEN IKÄ

Alle 29-vuotiaita
lähes 15 000

Alle 25-vuotiaita
yli 11 000

Yli 29-vuotiaita
yli 12 000

SUKUPUOLI

MIEHET **58 %**

NAISET **42 %**

ALLE 29-VUOTIAIDEN VALMENTAUTUJIEN KOULUTUSTAUSTA

54 % Korkeintaan peruskoulu

35 % 2. asteen ammatillinen tutkinto

8 % Lukion oppimäärä / ylioppilas

1 % AMK / yliopistotutkinto

VALMENTAUTUJAT OHJAUTUVAT TYÖPAJATOIMINTAAN

Työhallinnosta

36 %

Sosiaali- ja
terveyspalveluista

17 %

Suoraan
työpajalle

13 %

Nuoriso-
työstä

11 %

Oppi-
laitoksista

10 %

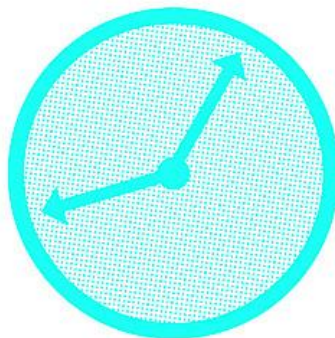
TYÖPAJAJAKSON AIKANA

TOP 5 TOIMENPITEET

1. Kuntouttava työtoiminta
2. Työkokeilu
3. Palkkatuettu työ
4. Sosiaalinen kuntoutus
5. Työhönvalmennus

TYÖPAJAJAKSON KESTO KESKIMÄÄRIN N.

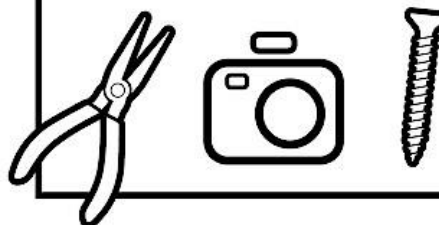
6 kk

Työpajoilla kerrytetään
ja tunnistetaan
ammattillista osaamista.
Osaamista voidaan verrata
ammattillisten
tutkintojen perusteisiin.

58 %

työpajoista antaa osalle
tai kaikille valmentautujille
osaamistodistuksen
tunnistetusta osaamisesta.

VALMENTAUTUJAT KOKEVAT MYÖNTEISIÄ EDISTYSASKELIA

74 %

Arjenhallinnassa

70 %

Opiskelu- ja
työelämävalmiuksissa

72 %

Elämänhallinnassa ja
tavoitteellisuudessa

TYÖPAJA

**Työpaja on
valmennusyhteisö,
jonka tavoitteena on
vahvistaa hyvinvointia,
tunnistaa osaamista
ja valmentaa kohti
koulutusta
ja työtä.**

TYÖPAJATOIMINTA

**Työpajatoiminnassa
vahvistetaan
valmennuksen ja
merkityksellisen
tekemisen avulla
elämänhallintaa ja
työelämävalmiuksia.**

VALMENNUS

**Valmennus työpajalla
on tavoitteellista,
valmentautujan
tarpeiden mukaista
tukemista sekä
taitojen ja osaamisen
kehittämistä.**

YKSILÖVALMENNUS

Yksilövalmennus on kokonaisvaltaista arjenhallinnan ja toimintakyvyn vahvistamista sekä tukea jatkopolun löytämiseen.

TYÖVALMENNUS

**Työvalmennuksella
kasvatetaan
ammatillista osaamista
ja vahvistetaan yleisiä
työelämä- ja
työyhteisötaitoja.**

RYHMÄVALMENNUS

**Ryhmävalmennuksella
vahvistetaan
valmentautujien
sosiaalisia taitoja
ja kykyä toimia
ryhmässä.**

TYÖPAJAJAKSON JÄLKEEN

HYÖTY

90 %

valmentautujista kokee
hyötynensä työpajalta
saamastaan tuesta

SIJOITTUMINEN

4/5

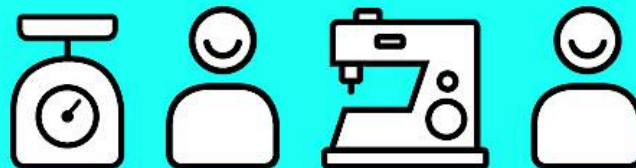
työpajalla olleesta nuoresta
sijoittuu positiivisesti
työpajajakson jälkeen
koulutukseen, työhön
tai muuhun
ohjattuun toimintaan

“

KOKEMUKSIA

Työkokemusta, osittaisen tutkinnon ja selkeämmän käytännön kokemuksen itsestäni ja vahvuuksistani työntekijänä. Myös terveellisen päivärytmin ja onnistumisen kokemuksia sekä parantanut asennettani itseäni työntekijänä ja yhteiskunnan jäsenenä.

Huonoilla hetkillä olen saanut myötätuntoa muilta pajalta olleilta. Samankaltaisten kokemusten jakaminen muiden kesken on tärkeää. Myös se, että työ-/opiskeluasioita on 'pakotettu' ajattelemaan koko ajan pitkällä aikajänteellä, on mielestäni alkanut tuottaa tulosta. Olen aktiivisemmin ajatellut tulevaa ja omaa suhtautumistani asioihin.

Työpajatoiminnan vaikuttavuus esiin Sovari-mittarilla

sovari – sosiaalisen vahvistumisen mittari

Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuuden mittari

- Tuottaa valtakunnallista, alueellista ja organisaatiokohtaista laadullista vaikuttavuustietoa
- Valmentautujat vastaavat nettikyselyyn työpajajakson päätteeksi
- Valtakunnallinen työpajayhdistys TPY ylläpitää, OKM rahoittaa
- **3883 valmentautujaa** vastasi Sovari 2018 -kyselyyn (150 työpajalta) ja **114 organisaatiota** sai omat Sovari 2018 -tuloksensa

Tuottaa tietoa ja tunnuslukuja

1. Palvelulaadun arviointi

Kuinka hyvin työpajatoiminnassa toteutuvat sosiaalisen vahvistamisen periaatteet?

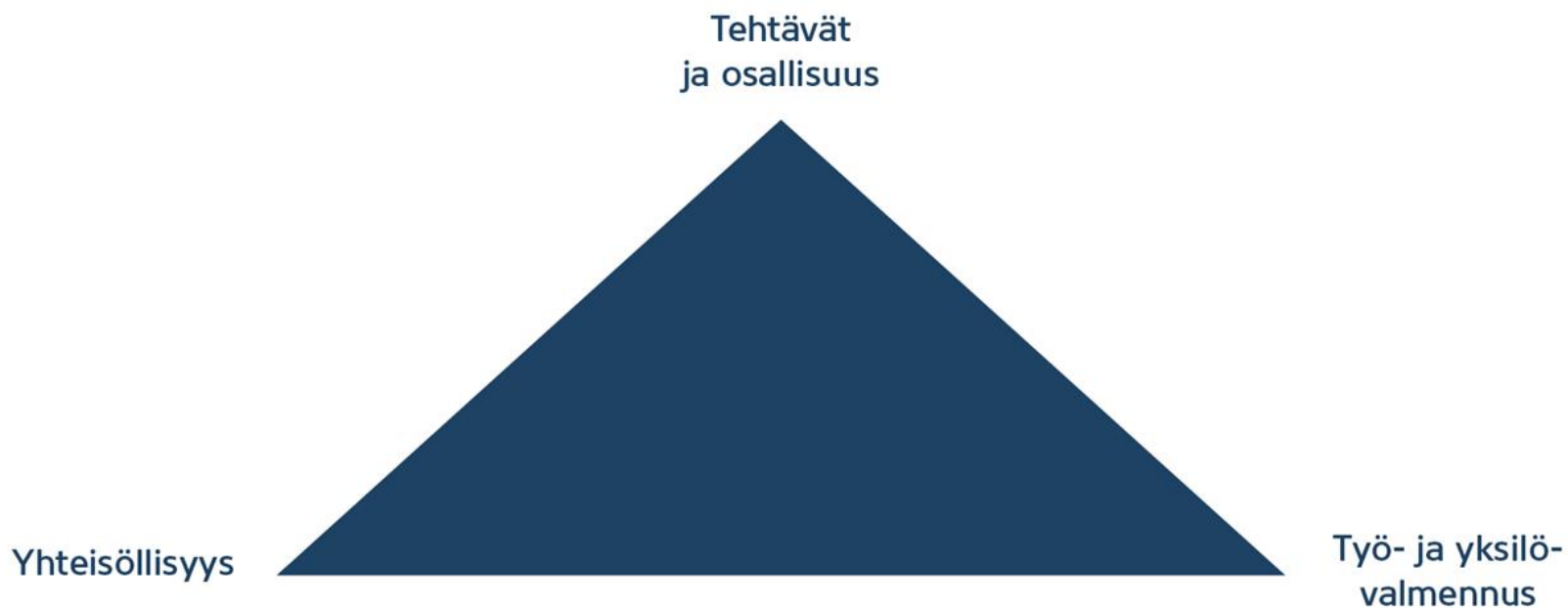
2. Vaikutusten arviointi

Millaisia sosiaalisesti vahvistavia vaikutuksia työpajatoiminnalla on valmentautujiin?

Sovarin sisältö

1 TYÖPAJATOIMINNAN TOTEUTUKSEN ARVIOINTI

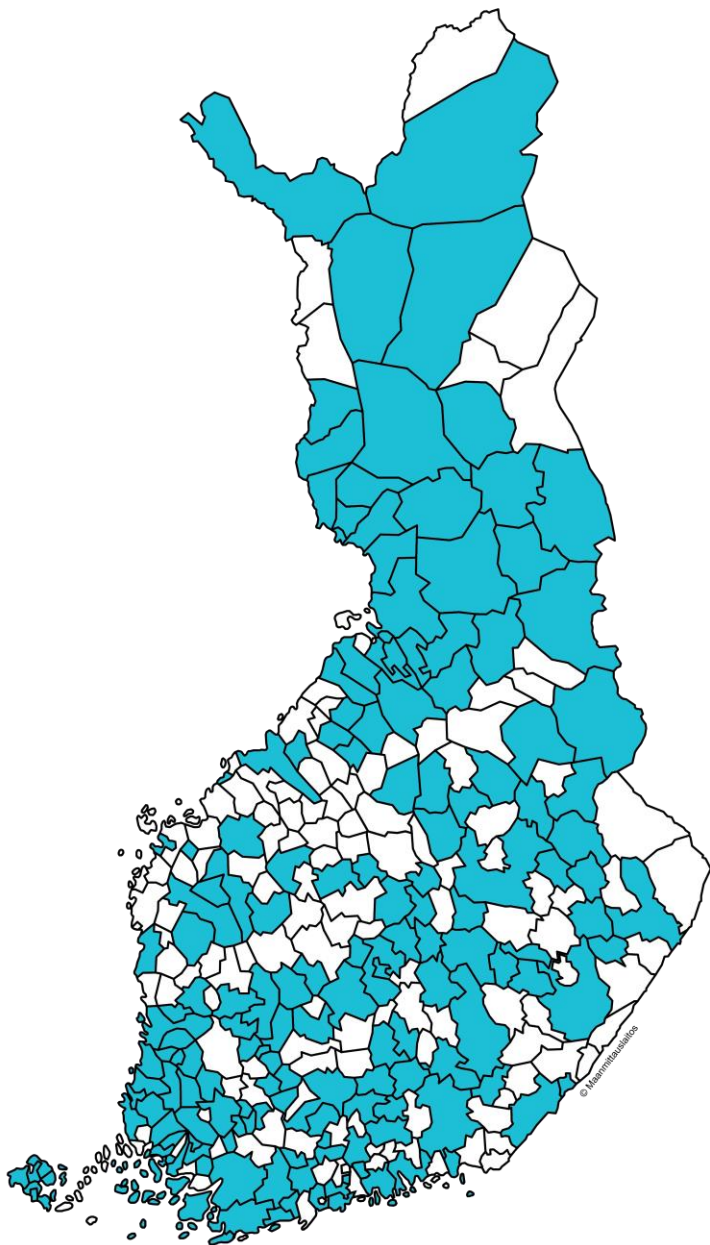
TYÖPAJATOIMINNAN ARVIOINTITEEMAT

Sovarin sisältö

2 TYÖPAJATOIMINNAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

sovari

**Työpajoista 2/3
käyttää Sovaria**

sovari sanoittaa työpajatoimintaa valmentautujien näkökulmasta

Työpajan työtehtävät tukevat uuden oppimista ja tuottavat onnistumisen kokemuksia

89 % valmentautujista on saanut onnistumisen kokemuksia

81 % on oppinut työssä uusia taitoja

79 % on saanut kokeilla ainakin melko monipuolisesti erilaisia töitä

Työpajan yhteisöllisyys tukee ryhmään kuulumisen ja hyväksytyksi tulemisen tunnetta

90 % arvioi, että työpajaryhmässä on ainakin melko hyvä yhteishenki

73 % tuntee itsensä tärkeäksi työpajaryhmässä

70 % kokee saavansa vertaistukea ryhmältä

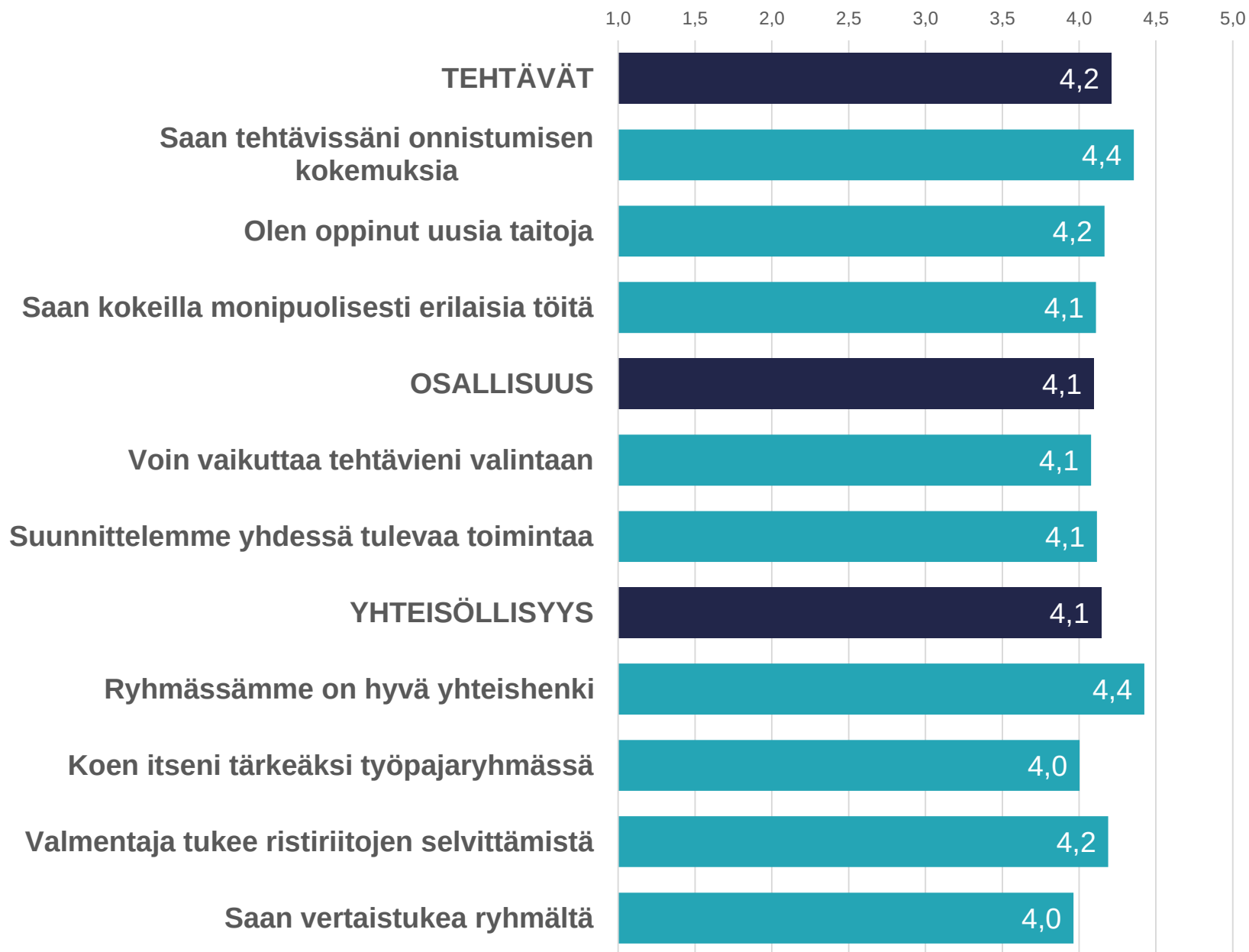
Valmennus perustuu luottamukseen, kannustamiseen ja tukeen

92 % valmentautujista luottaa työpajan valmentajiin

92 % kokee, että valmentaja hyväksyy hänet ainakin melko hyvin omana itsenään

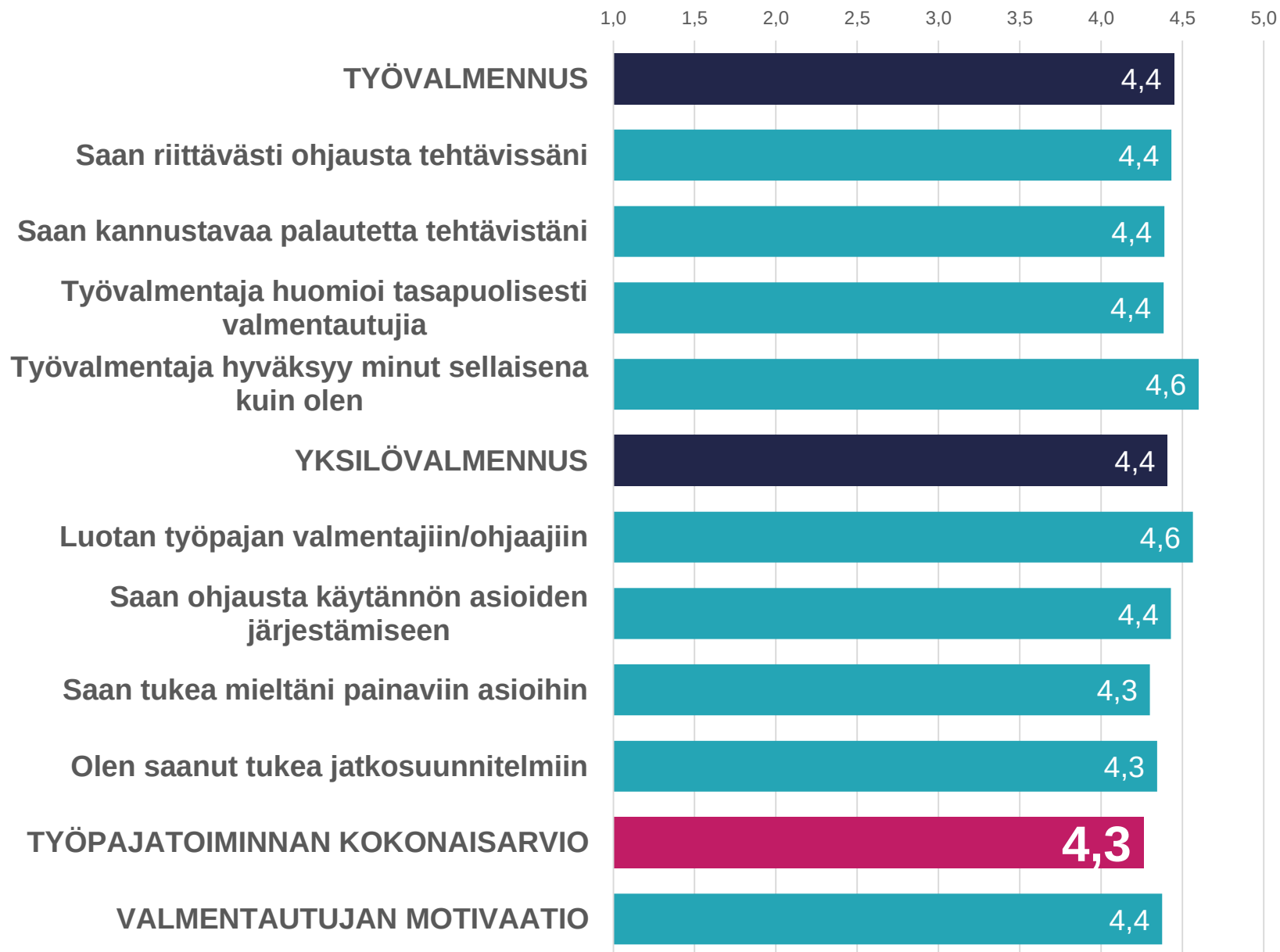
87 % on saanut kannustavaa palautetta tehtävistään

83 % on saanut tukea jatkosuunnitelmiin

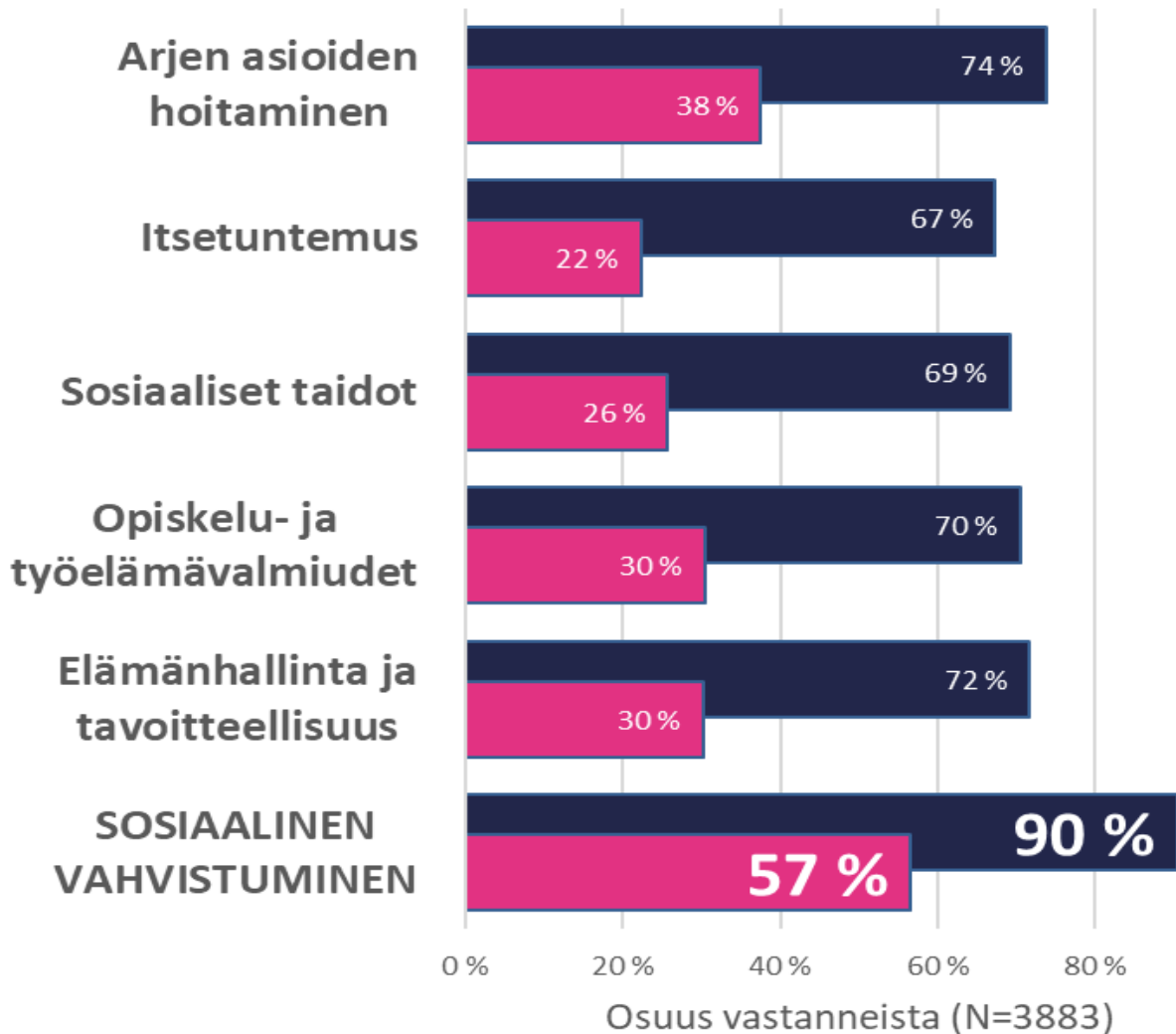
sovari
2018

Työpaja- toiminnan arvosanat 1

sovari
2018

Työpaja- toiminnan arvosanat 2

■ Parantunut jonkin verran tai selvästi ainakin yksi asia

■ Parantunut selvästi ainakin yksi asia

90 % valmentautujista on kokenut sosiaalista vahvistumista työpajajakson aikana

ELÄMÄNHALLINTAA:

54 % valmentautujista on tehnyt selkeämpiä suunnitelmia tulevaisuuteen ja

51 % uskoo vahvemmin, että voi saavuttaa tavoitteensa

ITSETUNTEMUSTA:

60 % kokee entistä vahvemmin, että osaa tehdä hyvin joitakin asioita ja
54 % tunnistaa entistä paremmin omia hyviä ominaisuuksiaan

**Valmentautujien
sosiaalinen
vahvistuminen
työpajajakson aikana
sovari 2018**

SOSIAALISIA TAITOJA:

53 % on kokenut edistymistä kyvyssään toimia toisten ihmisten kanssa ja
49 % on saanut rohkeutta tuoda esille omia mielipiteitään

ARJENHALLINTAA:

59 % on saanut säännöllisyyttä päivärytmiin ja
40 % on saanut lisää omatoimisuutta arjen asioiden hoitamiseen

OPISKELU- JA TYÖELÄMÄVALMIUKSIA:

50 %:lla työtehtävissä jaksaminen on vahvistunut,
39 %:lla työelämän pelisääntöjen noudattaminen parantunut ja 40 %:lla halu opiskella on lisääntynyt

90 %

työpajojen
valmentautujista kokee
sosiaalista vahvistumista
työpajajakson aikana.

74 %

kokee
arjenhallinnan
parantuneen
työpajajakson
aikana.

70 %

kokee
opiskelu- ja
työelämävalmiuksien
vahvistuneen
työpajajakson aikana.

sovari

Valmentautujat antavat työpajatoiminnalle arvosanan

4,3

asteikolla 1-5

Työpajojen
työvalmennus saa
arvosanan

4,5

Työpajojen
yksilövalmennus ja
henkilökohtainen tuki
saavat arvosanan

4,4

sovari

"Masennuskausina paja on pitänyt elämässä kiinni ja estänyt totaalisen pohjalle uppoamisen kokemusta."

sovari

"Jakso on antanut minulle mahdollisuuden kokeilla erilaisia tehtäviä ja tuonut esiin ne taidot, joissa olen hyvä. Ja tärkeimpänä itsetuottamusta. Työn saanti on ollut vaikeaa ja sitä myöten usko omaisiin taitoihin oli huonontunut."

sovari

Mitä hyvää työpajajakso on antanut sinulle?

2018
sovari

"Olen alkanut oppimaan enemmän itsestäni ja mitä haluan yms. ja on antanut lisää rohkeutta sellaisiin asioihin, mihin ei ole pystynyt"

"Olen selvästi aktiivisempi ja voin paremmin. Motivaatio oman elämän suunnitteluun kasvanut. Myös ryhmässä toimiminen on helpottunut."

"Arjen säännöllisyyden, uusia kavereita, tunteen että kuuluu jonnekin. Elämänhalu löytynyt uudestaan. Sosiaaliset taidot kehittyneet todella paljon ja oma ala löytynyt pajan kautta."

"Apua arjenhallintaan, rohkeutta toimia muiden ihmisten kanssa ryhmässä, itsetuntoa ja uskoa omaan kykyihinkin ja omaan itseeseen, hyvän, tiivien ryhmähengen luotettavien ja turvallisten ihmisten kanssa, kuuluvuuden ja yhteisöllisyyden tunteen, mukavan, asiantuntevan ohjaajan sekä mielialaa kohottavan paikan jossa tuntee olevansa turvassa kodin ulkopuolella ja poissa kodin tukalasta ilmapiiristä."

"Olen oppinut uusia taitoja ja uskaltanut tulla pois omalta mukavuusalueeltani. Olen myös saanut kasvaa ihmisenä ja minua on tuettu kun on ollut vaikeampia hetkiä."

VALTAKUNNALLINEN
TYÖPAJAYHDISTYS

Yhteystiedot

Herttaliisa Tuure

herttaliisa.tuure@tpy.fi

@herttaliisa

Missä mennään kuntouttavan työtoiminnan uudistamisessa?

Kuntouttavaa työtoimintaa koskeva hallituksen esitys

Suomen Kuntaliiton työllisyystiistai 11.2.2020

Susanna Rahkonen & Ritva Liukonen

Hallituksen esitys laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

- Esitys sisältää tarkennuksia nykyiseen lakiin
- Esitys oli lausunnolla 31.10.-14.12.2018
- Uudistuksessa keskeistä:
 - Oikeus hyvään sosiaalihuoltoon.
 - Annettava tuki ja ohjaus lakiin ja aktivointisuunnitelmaan.
 - Kuntouttavan työtoiminnan sisällön tarkempi määrittely.
 - Elämänhallintaa sekä työ- ja toimintakykyä edistävien palveluiden kokonaisuus.
 - Järjestämisen ja tuottamisen käsitteiden selkeyttäminen.
 - Yritykset eivät ole voineet toimia tuottajina; jatkossa tukea ja ohjausta koskevan palvelun voi hankkia myös yritykseltä.

Lausuntopalauteet

- Lausuntoja saatiin yhteensä 32 lausunnon antajalta.
- Lähes kaikki lausunnonantajat pitivät esitystä kannatettava ja tarpeellisena.

Myönteistä:

- Uudistus helpottaa ja tukee kuntia kuntouttavan työtoiminnan järjestämisessä ja parantaa asiakkaiden saamaa palvelua ja oikeusturvaa.
- Esityksessä korostuu kuntouttava työtoiminta palvelukokonaisuutena ja sosiaalipalveluna.
- Esitys selkeyttää asiakkaan asemaa ja palvelukokonaisuutta.
- Toiminnan tavoitteellisuuden korostaminen, palvelun tarkempi sisällöllinen määrittely ja tavoitteiden kirjaaminen aktivointisuunnitelmaan.

Kielteistä:

- Kuntapalauteissa nostettiin esiin kuntakorvauksen taso, jota ei olla tässä yhteydessä korottamassa.

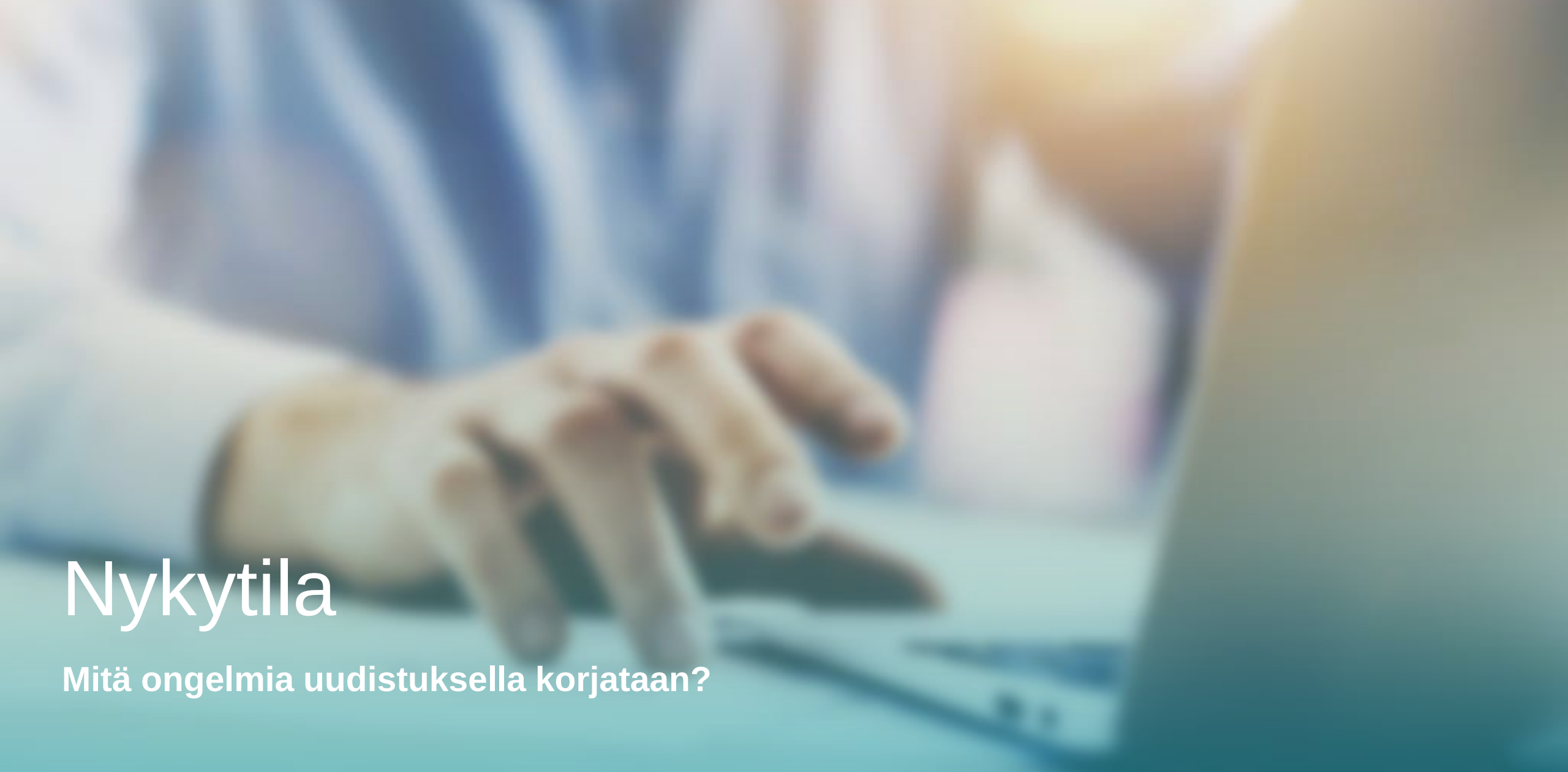
Muuta:

- Lisäksi nostettiin esiin laajemman uudistamisen tarve.

Hallitusohjelma ja aikataulu

3.5 Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi

- ”Kuntouttavan työtoiminnan järjestelmä uudistetaan sosiaalisella kuntoutuksella, jossa otetaan huomioon pitkäaikaistyöttömän tai heikossa työmarkkina-asemassa olevan henkilön yksilöllinen kuntoutustarve työelämävalmiuksien vahvistamiseksi ja yhteiskunnallisen osallisuuden turvaamiseksi.”
- Tämä esitys toteuttaa osin tätä kirjausta.
- kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunta (Kuthanek) 21.1.2020
- VN-käsittely 20.2.2020

Nykytila

Mitä ongelmia uudistuksella korjataan?

Mitä sisällöstä säädetään tällä hetkellä?

- Laki ei määrittele toiminnan sisältöä - yksityiskohtainen suunnittelu kuntien tehtävänä.
- Lain esitöiden mukaan (HE 284/2000) kuntouttavan työtoiminnan on:
 - tuettava kaikin tavoin henkilön työmarkkinoille pääsyä.
 - sovitettava henkilön työ- ja toimintakyvyn sekä osaamisen mukaan.
 - oltava työmarkkinoille pääsyn kannalta mielekäästä ja riittävän vaativaa.

Kohderyhmä

- KutyL:n 3 §:ssä määritelty kuntouttavan työtoiminnan sekä aktivointisuunnitelman kohderyhmä.
 - Lähinnä pitkään työttömänä olleet.
 - Työmarkkinatukea tai työttömyyden johdosta toimeentulotukea saaneet.
- Kuntouttava työtoiminta on toissijainen palvelu.
- Perustuu aktivointisuunnitelmaan tai monialaiseen työllistymissuunnitelmaan.
 - TE-toimisto ja kunta velvolliset laatimaan (KutyL:n 5 §).
 - yhteistyössä henkilön kanssa.
- Ensin selvitettävä mahdollisuus tarjota työtä tai TE-palveluita (KutyL:n 8 §:n 2 momentti).
- Jos hlö ei työ- ja toimintakyvyn rajoitusten vuoksi voi osallistua TE-palveluihin tai työhön; vasta sitten aktivointisuunnitelmaan kuntouttava työtoiminta (KutyL:n 8 § 3 momentti).

Ilmenneitä ongelmia

- Kuntouttavaan työtoimintaan ohjaamiseen vaikuttaneet muut tekijät kuin 8 §:n 3 momentissa säädetään
 - Kuty ei ole tarkoitettu niille työttömille, jotka kykenisivät osallistumaan julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön.
- Yhteys sosiaalihuoltoon jäänyt heikoksi.
- Aktivointisuunnitelman sijaan tehty vain sopimus.
- Henkilöstön koulutukseen ja pätevyyteen ei kiinnitetty riittävää huomiota.
- Asiakas jää ilman omatyöntekijää ja palvelusta laadittavaa päätöstä.
- Ohjautuvien asiakkaiden tausta kirjava.
- Työtoimintapaikkojen ja jatkopolkujen löytäminen.

Nykytilanteessa muuta huomioitavaa

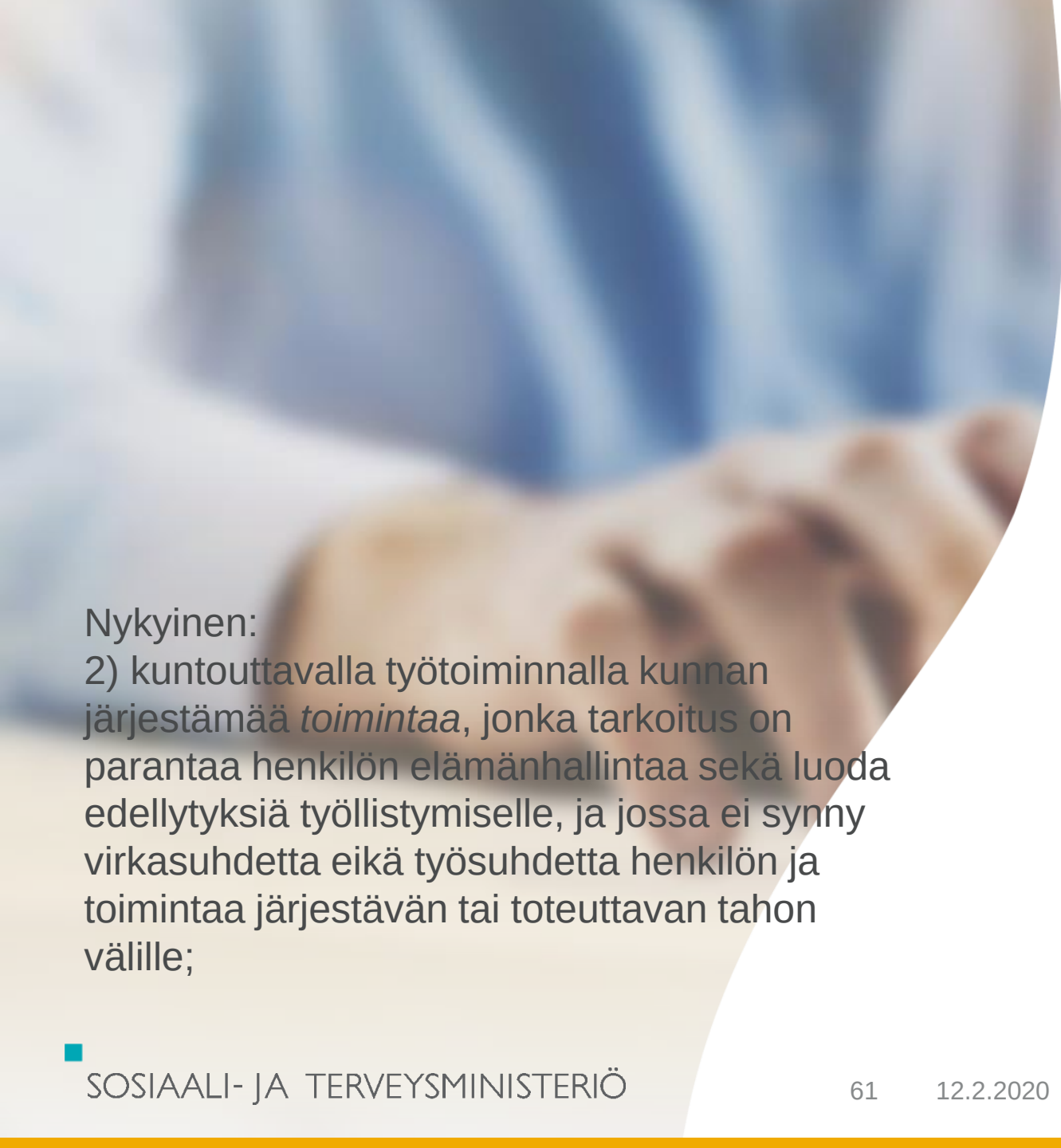
- Voimassa oleva laki mahdollistaa tällä hetkellä sen, että kunta voi toteuttaa palvelut monella eri tavalla, myös yksilöllisesti ja laadukkaasti.
- Voi yhdistää myös muita palveluita, kuten sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluita.
- ”Orjatyökeskustelussa” ongelmallista, että kuntouttava työtoiminta rinnastettu mihin tahansa työhön tai työllistämistoimenpiteeseen.
- Jos kohderyhmässä mukana työhön ja TE-palveluihin täysin kykeneviä, toiminta on ohjautunut väärin.
- Lain mukaan kohderyhmänä henkilöt, joiden toimintakyky on alentunut – tarvitsevat joka tapauksessa paljon tukea.
- Kutyn tuotteiden myyntikysymystä ei laissa suoraan säännelty

Muutokset

Poimintoja esityksen yksityiskohdista

Nykyinen:

2) kuntouttavalla työtoiminnalla kunnan järjestämää *toimintaa*, jonka tarkoitus on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle, ja jossa ei synny virkasuhdetta eikä työsuhdetta henkilön ja toimintaa järjestävän tai toteuttavan tahon välille;

Palvelun määritelmä

2 §:

Tässä laissa tarkoitetaan:

— — — — —

2) kuntouttavalla työtoiminnalla kunnan *järjestämisvastuulle kuuluvaa palvelua, jonka tarkoituksena* on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle, ja jossa ei synny virkasuhdetta eikä työsuhdetta henkilön ja toimintaa järjestävän tai toteuttavan tahon välille;

— — — — —

Aktivointisuunnitelman sisältö

9 § Kuntouttava työtoiminta aktivointisuunnitelmassa ja monialaisessa työllistymissuunnitelmassa

Jos aktivointisuunnitelmaan tai monialaiseen työllistymissuunnitelmaan sisällytetään kuntouttava työtoiminta, on siitä kirjattava suunnitelmaan ainakin seuraavat asiat:

- 1) kuntouttavan työtoiminnan **tavoite**, kuvaus ja toiminnan järjestämispaikka;
- 2) kuntouttavan työtoiminnan päivittäinen ja viikoittainen kesto;
- 3) kuntouttavan työtoiminnan jakson alkamisajankohta ja pituus;
- 4) **henkilölle annettava tuki ja ohjaus kuntouttavan työtoiminnan aikana**;
- 5) henkilölle kuntouttavan työtoiminnan ohella tarjottavat muut sosiaalipalvelut sekä terveys-, kuntoutus- ja koulutuspalvelut; sekä
- 6) ajankohta, jolloin viimeistään arvioidaan kuntouttavan työtoiminnan vaikutuksia henkilön työllistymismahdollisuuksille ja päätetään jatkotoimista sekä aktivointisuunnitelman tai monialaisen työllistymissuunnitelman uudistamisesta

Kuntouttavan työtoiminnan sisältö

- Ehdotettu 13 a §:
- Kuntouttava työtoiminnan palvelukokonaisuuteen tulee kuulua henkilön elämänhallintaa sekä työ- ja toimintakykyä edistäviä palveluita. Palveluihin voi kuulua yksilö- ja ryhmämuotoista toimintaa, jota voidaan toteuttaa erilaisissa toimintaympäristöissä. Palveluun tulee sisältyä aina henkilön tarvitsema tuki ja ohjaus, jota annetaan henkilökohtaisena tai ryhmässä toteutettavana palveluna.

Kuntouttavan työtoiminnan tuottaminen

- Ehdotettu 13 §
- Kuntouttavaa työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä. Tämä ei kuitenkaan koske kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla henkilölle annettavaa tukea ja ohjausta.

HE 184/2000: "...ei ole tarkoituksenmukaista järjestää toimintaa yrityksessä, jonka toiminta perustuu taloudellisen voiton tuottamiseen."

Tukea ja ohjausta saa siis hankkia myös yritysmuotoiselta palveluntuottajalta, mutta kunta voi tuottaa tämän palvelun myös itse tai hankkia kolmannen sektorin toimijalta.

HE:n perusteluissa korostettua

Oikeus hyvään sosiaalihuoltoon

- Kuty-lain säätämisen yhteydessä eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta korosti (StVM 38/2000), että lain tavoitteiden toteuttamisen kannalta on tärkeää korostaa kuntouttavan työtoiminnan räätälöintiä kunkin yksilöllisten tarpeiden, kykyjen ja toiveiden mukaan.
- Valiokunta totesi, ettei työtoimintaa tulisi järjestää massatoimintana korostaen hallinnon näkökulmasta toiminnasta aiheutuvien kustannusten minimointia.
- Näiden periaatteiden tulisi toteutua jo tälläkin hetkellä.

HE (nykytilan osalta) s. 8: Oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään hallintoon tarkoittaa, että kuntouttava työtoiminta tulisi järjestää kunnissa niin, että asiakkaiden yksilölliset tarpeet huomioidaan ja he saavat palvelun ajalta asianmukaista ohjausta ja neuvontaa.

Esityksen vaikutukset toteutukseen

- Esitetyt tarkennukset velvoittavat kuntia huolehtimaan siitä, että toiminta on tavoitteellista ja että henkilöiden saamasta tuesta ja ohjauksesta huolehditaan.
- Kuntien on kiinnitettävä huomiota asiakas- ja palveluprosesseihinsa, jotta tuesta ja ohjauksesta voidaan huolehtia kuntouttavan työtoiminnan aikana ja itse toiminta vastaa tavoitteitaan.
- Kuntouttavan työtoiminnan käsikirjassa (THL) todetaan:
 - Koska kuntouttava työtoiminta on sosiaalipalvelu, on sen toteutuksessa tarkoituksenmukaista käyttää pääsääntöisesti sosiaalihuollon ammattilaisia.
 - Työtoiminnan työtehtävien ohjauksessa voidaan lisäksi käyttää kyseisien tehtävien ammattilaisia.
 - Asiakkaalle annettava ohjaus on suhteutettava hänen tarvitsemaansa tuen tasoon ja työtoiminnan jaksolle asetettuihin tavoitteisiin.

Sosiaalihuollon rooli

Sosiaalihuollon järjestäjänä kunta on vastuussa:

- Järjestämisvastuulleen kuuluvien palveluiden toteuttamisen seurannasta ja valvonnasta.
- Kuntouttavan työtoiminnan prosessista siten, kuin sosiaalihuollon prosessista säädetään sosiaalihuoltolaissa.
 - Asiakkaalle tehdään aktivointisuunnitelman laatimisen yhteydessä sosiaalihuoltolain tarkoittama tilannearvio, jonka perusteella määritellään asiakkaan tuen tarvetta vastaavat sosiaalipalvelut.
 - Mikäli asiakas hyötyy kuntouttavasta työtoiminnasta ja siihen suunnitelmassa päädytään, tulee tästä sosiaalipalvelusta tehdä erillinen päätös.

Asiakas- ja palveluprosessi

- Asiakkaalle on sosiaalihuollon asiakkuuden ajaksi syytä nimetä sosiaalihuoltolain tarkoittama omatyöntekijä.

Omatyöntekijän rooli:

- Vastuu asiakkaan aktivointisuunnitelmassa sovittujen sosiaalipalveluiden toteutumisen seurannasta ja asiakkaan tilanteen tarpeenmukaisesta arvioinnista.
- Asiakkaan tarpeisiin vastaavan palveluntuottajan valinta ja palvelun toteutumisen seuranta.
- Kuntouttava työtoiminta on sovittava yhteen henkilön tarvitsemien sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen, julkisten työvoimapalvelujen sekä muiden palvelujen ja tukitoimien kanssa.
- Palvelun oikean kohdentamisen varmistamiseksi kunta voisi huolehtia siitä, että henkilön työ- ja toimintakyky arvioidaan mahdollisimman kattavasti.

Tuki ja ohjaus:

- Kuntouttavaan työtoimintaan sisältyvää tukea ja ohjausta annetaan henkilökohtaisena tai ryhmässä toteutettavana palveluna.
- Voidaan toteuttaa monella eri tavalla.
- Henkilön tarvitsema tuki voi olla esimerkiksi työhönvalmennusta.
- Tuki ja ohjaus voi tapahtua myös ryhmämuotoisesti osana kuntouttavaan työtoimintaan sisältyvää työpaja- tai vastaavaa toimintaa.

Jatkossa huomioitavaa

Kilpailu ja markkinat

- Laki ei ota suoraan kantaa alihankintatöiden tekemiseen eikä kiellä niitä.
- Sen sijaan kuntouttavaa työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä eikä kuntouttavalla työtoiminnalla saa korvata työ- ja virkasuhteista työtä eikä aiheuttaa irtisanomisia ja lomautuksia.
- Tällä pyritään estämään se, että kuntouttavassa työtoiminnassa olevien työpanosta käytettäisiin kiertämään työmarkkinoiden pelisääntöjä ja reilua kilpailua.
- Alihankinnasta ja tuotantotoiminnasta puhuttaessa voidaan tarkoittaa eri asioita.
 - Pajalla tehdään tuotteita, joita myydään.
 - Pyöritetään kahvilatoimintaa.
 - Kuntouttava työtoiminnan toteutus siirretään alihankinnan kautta toiselle organisaatiolle.
- Oikein kohdennettu kuntouttava työtoiminta tuskin vääristää tuotantotoiminnan markkinoita.
 - Asiakkaat ovat tuen ja ohjeuksen tarpeessa ja toimintaan tulee sisältyä muutakin.
 - Tuotteiden hinnoittelussa tulisi ottaa huomioon Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohjeet markkinaperusteisesta hinnoittelusta.
 - Jos toiminnassa on muita kuin ”oikeaa kohderyhmää”, ongelmia voi aiheutua.
 - Tällöinkään kyseessä ei ole ensisijassa kilpailuongelma, vaan lain väärä soveltaminen.
- Jatkossa kysymystä täytyy vielä erikseen pohtia lisää.

Kiitos!

stm.fi @STM_Uutiset

susanna.rahkonen@stm.fi

Työllisyystiistai -lähetykset vuonna 2020

11.2.

14.4.

9.6.

22.9.

27.10.

8.12.

Lähetykset alkavat aina klo 10.00.

Linkkipyynnöt lähetysiin: **rauni.laukkanen@kuntaliitto.fi**

Kiitos!

erja.lindberg@kuntaliitto.fi
@ErjaLindberg
#työllisyystiistai

www.kuntaliitto.fi